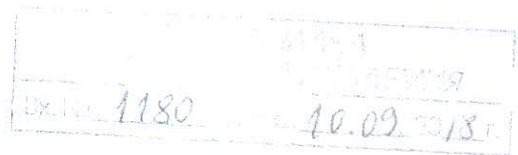

СТАНОВИЩЕ

За дисертация на тема: “Функцията като проблем при формообразуването на гривната в бижутата от края на 60-те и началото на 70-те години на XX век”

на Евгения Лазарова Цанкова

От доц.д.изк. Незабравка Иванова

Дисертацията на Евгения Цанкова е посветена на любопитна и слабо проучена тема за проблема за функцията при формообразуването на гривната в бижутата от края на 60-те и началото на 70-те години на XX век. В нашето изкуствознание липсват задълбочени проучвания по тази тема, затова такива могат да се намерят главно в англоезичната литература и то предимно при разработката на проблемите на дизайна и неговото функционалното формообразуване на предмети.

В уводната част на дисертационния труд се набляга върху теоретичната разработка на проблема за функционалното формообразуване, което е в основата на проектирането на гривната като част от бижутата на 60-те и началото на 70-те години. В същността на проблема е дизайнерският стремеж към изразяване на функционалните особености на обекта във външната му форма.

При формообразуването на 60-те и началото на 70-те години именно в унисон със световните посоки на прогресивното за времето си функционално формообразуване във всички сфери на материалното производство: от архитектурата до бижутата, настъпва промяна в функционалните и конструктивните решения, които рефлектират във формата. От теоретиците и практиците на бижута е въведен термина – “орнамент за тяло” – характерен термин за края на 60-те и началото на 70-те години, валиден в сила и до днес и възприет от авторката в настоящата разработка.

Докторантката отделя необходимото внимание на проблемите на функционалното формообразуване от времето на Баухаус, когато то се превръща в програма за проектиране на материалната среда. Ядрото на проблема се корени в тезата, че вътрешната организация на съдържанието на материята има свой адекватен външен израз във формата. И така, формата се определя от функцията. А структурирането на формата е дейност обединяваща в

себе си инженерството и техниката с естетиката, художественото конструиране, скулптурата, живописа и прочие художествени дейности. Говори се за теория на композицията, която преследва постигане на въздействието на художествения образ – на формата в пространството. В този случай формообразуването е подчинено на човешките изисквания, което може да се окаже в противоречие с конструктивната и функционалната логика.

Като се обляга на тези теоретични принципи докторантката определя целта на своята разработка. Тя изследва гривната като следствие от структурирането на формата като причинно-следствена връзка между форма, функция и местоположение – човешката ръка. ”С оглед характера на изследвания обект – гривна, както и предмета на изследването, представляващ гривната – орнамент за тяло, се избират методите на работа”.(с.16) В общи линии това са историографски методи, интердисциплинарен подход към обектите, системно-аналитичен метод. (с.17)

Глава първа е посветена на гривната като историческо развитие – от най-древните познати форми до началото на XX век. Въведен е терминологичен апарат, свързан с формата и характера на гривната като накит, бижу, художествен предмет. Обстойно се разглежда функцията на гривната, която се състои както от утилитарни аспекти, така и от естетически изисквания. В утилитарните функции се набляга върху нейните антропометрични характеристики за съобразяване с човешката ръка. Естетическите функции обединяват символика и апотропейни значения.

Отделено е внимание на гривните по българските земи, на тяхната специфика от най-древни времена до XX век. Изтъкнат е характера на тези гривни на техните технологични и естетически характеристики.

Интерес представлява “гривната в бижутерската индустрия”. Отделено е внимание на изтъкнати бижутери и техни забележителни произведения. Изтъква се гривната в художествените стилове като се анализират отделни значими образци.

“Между занаята и изкуството” е раздел, посветен на развитието на бижутерията от XX век и приноса на известни художници и скулптори в бижутерийното дело В раздела “Съвременни бижута - нови концепции, нови технологии” се разглежда съвременното състояние на бижутерното дело в неговите посоки на развитие: на скъпи елитарни произведения, за бижута “за

